



FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE



Českomoravská psychologická společnost
Sekce psychologie zdraví

S B O R N Í K

abstrakt příspěvků na 22. celostátní konferenci

Sekce psychologie zdraví ČMPS s mezinárodní účastí

Vernířovice, 15. – 17. 5. 2015

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2015

Pořadatelé konference

Českomoravská psychologická společnost - Sekce psychologie zdraví ve spolupráci s:

- Katedrou Pedagogické a školní psychologie, PdF Ostravské univerzity v Ostravě,
- Katedrou psychologie FF UK v Praze
- Ústavem sociálního lékařství, LF UK v Hradci Králové.

Přípravný výbor konference:

prof. PhDr. Vladimír Kebza, CSc. (garant) - předseda výboru Sekce PZ ČMPS

doc. PhDr. Bohumil Koukola, CSc. (garant) - místopředseda Sekce PZ ČMPS

prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc. (garant)

PhDr. Renata Hacklová, Ph.D. (tajemnice konference)

PhDr. Radim Badošek, Ph.D. (audioviz. technika)

PhDr. Tereza Kimplová, Ph.D.

Sborník abstrakt sdělení

na konferenci Sekce psychologie zdraví ČMPS

Vernířovice 15. – 17. 5. 2015

Vydala: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2015

Editor: prof. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.

Recenzenti: prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc.,

doc. PhDr. Bohumil Koukola, CSc.

PhDr. Radim Badošek, Ph.D.

Vydáno elektronicky na CD-ROM

ISBN 978-80-7308-562-9

©Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2015

Povinné údaje podle tiskového zákona a zákona o neperiodických publikacích:

a) Název díla:

Sborník abstrakt příspěvků na 22. Celostátní konferenci Sekce psychologie zdraví ČMPS s mezinárodní účastí, Vernířovice, 15. – 17. 5. 2015

b) Jména autorů:

Editor: prof. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.,

Recenzenti: prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc.,

doc. PhDr. Bohumil Koukola, CSc.

PhDr. Radim Badošek, Ph.D.

c) obchodní jméno a sídlo nebo jméno, příjmení a trvalý pobyt osoby, která neperiodickou publikaci vydala (dále jen "vydavatel"):

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Nám. Jana Palacha 2, Praha 1

d) rok prvního vydání, je-li znám: 2015

e) u děl přeložených původní název díla a označení vydání, z něhož byl pořízen překlad,

f) označení nositele autorských práv:

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta a Sekce psychologie zdraví ČMPS

g) číslo Mezinárodního standardního číslování knih, pokud bylo uděleno:

978-80-7308-562-9

h) obchodní jméno a sídlo nebo jméno, příjmení a trvalý pobyt osoby, která neperiodickou publikaci vyrobila, a rok, ve kterém byla tato publikace vydána.

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Nám. Jana Palacha 2, Praha 1 a Sekce psychologie zdraví ČMPS, 2015.

OBSAH

Předmluva editora	
.....	5
Abstrakta přednášek	
.....	6
Abstrakta posterových prezentací	
.....	27
Abstrakta workshopů	
.....	29

Předmluva

S potěšením předkládáme odborné veřejnosti sborník abstrakt příspěvků na další, tentokrát již v pořadí 22. celostátní konferenci Sekce psychologie zdraví ČMPS, kterou pořádáme opět jako reprezentativní národní konferenci s mezinárodní účastí.

Tato okolnost svědčí to jednak o značném zájmu domácích i zahraničních psychologů o náš obor, ale také o rostoucím významu tradice našich konferencí, čehož si při vší skromnosti velmi ceníme a považujeme tuto skutečnost za součást odkazu našich předchůdců v tomto oboru i za specifickou přidanou hodnotu činnosti naší sekce.

Jak je již na našich konferencích zavedenou tradicí, abstrakty sdělení jsou posuzovány členy přípravného výboru a garanty odborného programu konference a schválené příspěvky jsou poté zařazeny do programu konference i do sborníku abstrakt. Účastníkům konference je sborník abstrakt na CD s ISBN distribuován spolu s programem a potvrzením o účasti při registraci, jak je to obvyklé na obdobných konferencích v ČR i v zahraničí.

Letošní sborník abstrakt je rozdělen do tří základních částí: v první z nich jsou zařazeny abstrakty přednášek, ve druhé části abstrakty posterových prezentací a ve třetí abstrakty workshopů. Abstrakty jsou v jednotlivých částech sborníku seřazeny abecedně podle příjmení prvního autora příspěvku, což umožňuje snadnou a rychlou orientaci v celém sborníku.

Výbor Sekce psychologie zdraví ČMPS předpokládá, že 22. Celostátní konference naší sekce bude úspěšná, a že se můžeme těšit na shledanou se všemi kolegy z ČR i zahraničí jak na této konferenci, tak na jejích dalších ročnících.

Za výbor Sekce psychologie zdraví ČMPS

prof. PhDr. Vladimír Kebza, CSc.,
editor

Abstrakta prednášiek

Název príspevku: **Prekážky optimálnej inklúzie súvisiace s postojmi majoritnej populácie a s cieľovým správaním postihnutých**

Autor: Miroslav Andreánsky

Východiska: Základným predpokladom výskumu je, že cieľové správanie postihnutých a postoje rovesníkov vedú k zvýšenému frustračnému dynamizmu u postihnutých.

Metoda: Výskum sme realizovali experimentálnym rozborom ašpiračných úrovní u postihnutých, postojovými dotazníkmi a dotazníkmi na zisťovanie úrovne vývinu sebavedomia.

Výsledky: Parametrické výsledky sú prezentované v prílohe štúdie v tabuľkách a ich štatistické zhodnotenie je súčasťou interpretačnej analýzy v štúdiu. Kvalitatívna analýza je zameraná najmä na postihnutie zmien v postojoch majority súvisiacich so zmenami spoločenskej situácii v posledných desaťročiach, najmä postoje znevýhodnenej populácie – chudobní – a sociálne pozície postihnutých v bežných triedach.

Záver: Závery interpretácie v súčasnom rozpracovaní oprávňujú prijať základné predpoklady výskumu.

Príspevok je finančne podporený projektom VEGA 1/0829/13.



Název príspevku: **Subjektívne vnímanie zdravia a životnej spokojnosti detí s telesným postihnutím**

Autor/ri: Viera Andreánska

Východiska: Cieľom práce bolo zmapovať subjektívne prežívanie zdravia a životnej spokojnosti u detí s telesným postihnutím rôznej etiológie.

Metoda: Výskumu sa zúčastnilo 60 detí s detskou mozgovou obrnou /DMO/ a svalovou dystrofiou /SD/ vo veku 12 až 15 rokov. V oboch skupinách bolo zhodne po 30 probandov. V skupine detí s DMO bolo 7 dievčat a 24 chlapcov a v skupine detí s SD bolo 6 dievčat a 23 chlapcov. Použitými metódami boli sémantický diferenciál k pojmu zdravie a človek so zdravotným postihnutím a Škála spokojnosti so životom (SWLS) – autor Diener a kol.

Výsledky: Výsledky ukázali negatívnejšie vnímanie zdravia ako aj nižšiu úroveň životnej spokojnosti detí s SD. Taktiež negatívnejšie vnímanie zdravia ako aj nižšiu úroveň životnej spokojnosti vzrastajúcim vekom.

Záver: Môžeme konštatovať, že pri posudzovaní životnej spokojnosti a zdravia je nutné brať do úvahy ako diagnózu a etiológiu, tak aj vek probandov.



Název příspěvku: Stres v současné škole a jeho podoby

Autor/ři: Marie Blahutková, S. Nováková, T. Zeman

Východiska: V návaznosti na výsledky Výzkumného záměru Pf MU, jehož řešitelem je prof. Řehulka, jsme provedli další výzkum stresu ve vybraných základních školách. Pokusili jsme se odhalit souvislosti s jeho nečekaně rychlým nárůstem u žáků základních škol. Necelé dva roky po ukončení výzkumných šetření, ve kterých se ukázal stres ve škole na nižší úrovni, a jeho příčiny patřily spíše mimo školní prostředí, dochází k poměrně velkému nárůstu stresu již u dětí na prvním stupni základní školy. Proto jsme rozšířili výzkumná šetření o další indikátory a zaměřili jsme se na hledání závislostí mezi nalezenou úrovní stresu a faktory ohrožujícími zdraví dětí.

Metoda: Výzkumný soubor byl tvořen ze tří škol Jihomoravského kraje (1 městská a 2 venkovské školy), jehož ředitelé i zákonní zástupci dětí souhlasili s provedením výzkumu. Celkem se jednalo o 684 dětí, z toho bylo 358 dětí z I. stupně ZŠ (142 chlapců a 216 dívek) a 326 dětí z II. stupně ZŠ (153 chlapců a 173 dívek). Výzkumu se zúčastnili také učitelé z oslovených škol, celkem se jednalo o 56 učitelů (42 žen a 14 mužů). Použité metody navazovaly na šetření z VZ Pf MU kde byl použit Test stresu (Selye, 1993, Krivohlavý, 2001), polostrukturované rozhovory s vybranými žáky a s učiteli. Dále jsme výzkumné šetření doplnili o tyto metody: Dotazník životní spokojenosti (Fahrenberg, Myrtek, Schumacher a Brähler, 1992, upravili Rodná, Rodný a vydalo Testcentrum, Praha, 2001), Dotazník klima školy (Brůžková, 2013), Dotazník frustrační tolerance (Psychodiagnostika, 2001) a ovzduší bylo měřeno uvnitř školy i v okolí školy přístrojem Aerosolový spektrometr SMPS (vyrobila firma TSI).

Výsledky: Mezi faktory působící pozitivně na míru stresu jsme zařadili mimo jiné i sportovně pohybové aktivity prováděné dětmi ve volném čase. Zjistili jsme, že pouze u dětí mladšího školního věku má sport a pohybové aktivity značný podíl na výši stresu nebo na rychlosti odbourávání stresu. Totéž platí pro učitele. U dětí staršího školního věku však žádné závislosti nebyly prokázány. Naše výzkumná šetření jsme doplnili o polostrukturované rozhovory s vybranými učiteli a řediteli základních škol a dále hledáme příčiny rychlého nárůstu stresu ve škole.

Závěry: Lze tedy předpokládat, že v současné škole dochází ke zvyšování procesů, které mohou mít značný vliv na úroveň stresu nejen u dětí.



Název příspěvku: Generativita jako předmět současného psychologického výzkumu

Autor/ři: Marek Blatný, Katarína Millová

Východiska: Koncept generativity E. Eriksona představuje v empirickém psychologickém výzkumu méně frekventované téma, nicméně s nástupem pozitivní psychologie se tento klíčový koncept Eriksonovy teorie dostal opět do popředí výzkumného zájmu. Příspěvek představuje současné teoretické koncepty generativity, její komponenty a typy (Kotre, McAdams & St. Aubin, Schoklitsch & Baumann). Dále jsou shrnuty hlavní

výsledky empirických výzkumů, které na jedné straně hledaly koreláty a antecedenty generativity v předchozích vývoji, a na straně druhé studovaly generativitu jako prediktor pozdějšího úspěšného vývoje.

Metoda: Prezentovány jsou i hlavní výzkumné metody.

Výsledky a závěr: na závěr je představen projekt výzkumu prediktorů generativity na podkladě dat z Brněnské a Pražské longitudinální studie celoživotního vývoje člověka.



Název příspěvku: **Syndrom vyhoření u vysokoškolských pedagogů: mezinárodní srovnávací studie**

Autor: **Barbora Černíková**

Východiska: Pedagogická profese je z hlediska syndromu vyhoření bezesporu rizikovým povoláním. Pozornost výzkumníků je však zaměřována zejména na učitele škol základních a středních, případně ještě mateřských. Vysokoškolští pedagogové se obecně centrem výzkumných záměrů příliš často nestávají. Cílem tohoto příspěvku je prezentace výsledků mezinárodní srovnávací studie zabývající se syndromem vyhoření vysokoškolských pedagogů země západoevropské (Spolkové republiky Německo) a postkomunistické (České republiky). Výzkumu se zúčastnilo celkem 157 vysokoškolských pedagogů, z toho 72 Čechů a 85 Němců reprezentujících.

Metoda: Respondenti byli osobně osloveni na dvou filozofických fakultách, a sice na Universität Regensburg a Univerzitě Karlově. Celkem se výzkumu zúčastnilo 157 pedagogů, z toho 72 Čechů a 85 Němců. V celkovém souboru dotazovaných bylo 91 mužů a 66 žen s tím, že nejpočetněji (a sice 61 respondenty) byla zastoupena skupina ve věkové kategorii 30 až 39 let. Naopak nejméně učitelů (celkem 6) bylo ve věku 70 až 79 let. Nenáhodně vybraní pedagogové dostali k vyplnění formou tužka – papír, několik sociodemografických otázek a tři dotazníky. Jednalo se o Copenhagen Burnout Inventory, Life Engagement Test a Beckovu sebesposuzovací škálu depresivity.

Výsledky: Účastníci výzkumu byli porovnáváni z hlediska dosahované míry vyhoření, životní angažovanosti a depresivity. Na základě výsledků studie lze konstatovat, že mezi českými a německými vysokoškolskými pedagogy existuje rozdíl pouze v úrovni vyhoření, které je v dle konceptu Copenhagen Burnout Inventory nahlíženo ze tří úhlů pohledu: *osobní vyhoření, vyhoření směrem ke studentům a vyhoření ve vztahu k práci*. **Čeští vysokoškolští pedagogové vykazují vyšší míru vyhoření směrem ke studentům než Němci.** S přihlédnutím k sociodemografickým údajům českých a německých pedagogů vykazujících nejvyšší míru vyhoření lze formulovat domněnku, že určitou roli může hrát přítomnost dalšího úvazku, která je u českých učitelů signifikantně vyšší než u německých.

Závěry: Tato studie je jedním z prvních příspěvků na téma syndromu vyhoření u českých a německých akademických pracovníků. Jako vhodné se proto směrem do budoucna jeví bádání rozšířit a zaměřit konkrétně na zjištění stresorů a salutorů, na jehož základě by následně bylo možné sestavit program podporující pracovní angažovanost vysokoškolských pedagogů.



Název příspěvku: Preventivní projekt - nebezpečí sociálních sítí

Autor/ři: Lukáš Elšík, Žaneta Vaculíková, Alice Strnadlová

Východiska: Prevence závislosti na sociálních sítích u žáků základní školy. Projekt vychází z filozofie předávání informací vrstevníkům ze strany vrstevníků. Cílem je rozvoj tvořivosti, týmové práce, vnitřní motivace, rozvinutí prezentačních a komunikačních dovedností žáků společně s vytvářením si vlastního kritického pohledu na danou problematiku.

Metoda: Peer program, brainstorming, rozhovor, prezentace.

Výsledky: Pozitivní ohlasy ze strany učitelů ZŠ, akademických pracovníků i studentů. Nesporný přínos pro zúčastněné studenty a žáky ZŠ.

Závěry: Využitelnost projektu v budoucnosti na základních školách, které nebyly tento rok součástí projektu.



Názov príspevku: Skúmanie rozdielov v miere subjektívnej pohody u adolescentov s telesným postihnutím a u intaktných adolescentov v slovenských podmienkach

Autori: Lucia Felcanová

Východiská: Miera subjektívnej pohody môže byť u adolescentov s postihnutím nižšia oproti intaktnej populácii, pretože v dôsledku postihnutia sa môže vyskytovať vyššia miera depresie, anxiety, zníženej sebaúcty a sebahodnotenia, narušenia v sociálnych vzťahoch a pod. (Edwards et al., 2003; Harčariková, 2011; Pittet et al., 2010; Vágnerová, 2004; Vítková, 2004). V protiklade, niektoré výskumy zamerané na adolescentov s telesným postihnutím nezistili signifikantný rozdiel v miere subjektívnej pohody u týchto adolescentov v porovnaní s intaktnými adolescentmi (napr. Koubeková, 2004).

Metóda: Príspevok predstavuje výsledky skúmania rozdielov v miere subjektívnej pohody u adolescentov s telesným postihnutím a bežnými adolescentmi, v súbore adolescentov vo veku 16 – 21 rokov. Výskumný súbor tvorí 158 respondentov (74 chlapcov a 84 dievčat), z toho 77 adolescentov s telesným postihnutím (38 chlapcov a 39 dievčat) a 81 adolescentov bez postihnutia (37 chlapcov a 44 dievčat).

Výsledky a závery: Zo zdravotných postihnutí sa vo výskumnom súbore vyskytovala hemiparetická, diparetická, kvadraparetická a dyskinetická forma detskej mozgovej obrny, myopatie (svalová dystrofia), vrodené anomálie chrbtice a veľkosti lebky, úrazy, amputácie, či poruchy metabolizmu a imunity. Kognitívny komponent subjektívnej pohody bol meraný Päťpoložkovou škálou spokojnosti so životom (Five-items Satisfaction With Life Scale; Diener, Ermmmons, Larsen a Griffen, 1985). V skupine adolescentov s telesným postihnutím a v skupine intaktných adolescentov sme nezistili signifikantné rozdiely v miere subjektívnej pohody. Príspevok v závere poukazuje na možné aplikácie výsledkov v psychologickej a špeciálnopedagogickej praxi a prevencii.

KEGA 067 UK-4/2014 Integratívna metodika na zlepšenie interpersonálnych komunikačných kompetencií, rozvoj emočnej inteligencie a reziliencie dospievajúcich žiakov a adolescentov v kontexte priezrových tém – spoluriešiteľka.



Názov príspevku: Aktivita a participácia ľudí so zdravotným postihnutím z pohľadu študentov pomáhajúcich profesií.

Autori: Marian Groma, Zuzana Bruncliková, Lucia Felcanová

Východiská: Presvedčenia a postoje spoločnosti o zdravotnom postihnutí významne ovplyvňujú prístup k ľuďom so zdravotným postihnutím. Jednou z novších oblastí hodnotenia človeka so zdravotným postihnutím je aktivita a participácia. V zmysle biopsychosociálneho prístupu k zdravotnému postihnutiu sa aktivita a participácia považuje za významný determinant funkčnej schopnosti a zdravia. Cieľom prieskumu je zistiť, ako je aktivita a participácia ľudí so zdravotným postihnutím vnímaná študentmi pomáhajúcich profesií, a načrtnúť dôsledky presvedčení pracovníkov pomáhajúcich profesií v prístupe k ľuďom so zdravotným postihnutím.

Metóda: Prieskum bol realizovaný na súbore 114 študentov 2. a 3. ročníka bakalárskych štúdií denného a externého štúdia špeciálnej pedagogiky, sociálnej práce a učiteľstva psychológie Pedagogickej fakulty UK v Bratislave, vo veku od 18-41 rokov (110 študentiek a 4 študenti). Použitá bola Škála participácie (Participation Scale, Brakel a kol., 2006) zachytávajúca respondentovo subjektívne vnímanie problémov v rôznych oblastiach života a umožňujúca kvantifikovať obmedzenia v participácii. Pomocou tejto škály hodnotili respondenti vlastnú mieru aktivity a participácie v rôznych oblastiach života a nimi predpokladanú aktivitu a participáciu ľudí so zdravotným postihnutím. V prieskume bola použitá aj škála Moje zdravie (hodnotenie vlastného zdravia na škále 0-10).

Výsledky: Študentky a študenti pomáhajúcich profesií považujú aktivitu a participáciu ľudí so zdravotným postihnutím za limitovanú, významne odlišnú od vlastnej aktivity a participácie. Hodnotenie vlastného zdravia respondentov pozitívne koreluje s hodnotením vlastnej aktivity a participácie. Nepreukázal sa vplyv hodnotenia vlastného zdravia na hodnotenie aktivity a participácie ľudí so zdravotným postihnutím.

Záver: Ukazuje sa, že vnímanie aktivity a participácie ľudí so zdravotným postihnutím u študentiek a študentov pomáhajúcich profesií je oddelené od vlastného vnímania zdravia a je determinované predstavami širšej spoločnosti. Aktivita a participácia ľudí so zdravotným postihnutím je vnímaná v zmysle medicínskeho modelu zdravotného postihnutia. V záveroch autori načrtávajú možnosti navodenia zmien vo vnímaní zdravotného postihnutia pracovníkmi pomáhajúcich profesií.

Príspevok je finančne podporený projektom VEGA 1/0829/13.



Název příspěvku: Religiozita/spiritualita ve vztahu ke zdraví

Autor: Renata Hacklová

Východiska: Naše data se zabývají ověřováním hypotézy, zdali a v jaké míře může religiozita/spiritualita ovlivňovat fyzické i psychické zdraví českých mužů a žen. Religiozita/spiritualita (dále R/S) byla vymezena jako prožitkové jádro náboženství, jako orientace člověka k hodnotám smyslu a sebepřesahu, pozitivně definované duševní zdraví jsme operacionalizovali pomocí konstruktu osobní pohody. Soubor tvořilo 278 dospělých

(104 mužů a 174 žen, průměrný věk 41,9; SD 14,9 let), jednalo se o osoby převážně se SŠ a VŠ vzděláním.

Metoda: Pro závisle proměnnou subjektivní kvality života byl vytvořen kompozitní ukazatel složený z dotazníků WHOQOL-BREF, SWLS, PANAS; pro určení nezávisle proměnné dotazníky SOC, PSSS, GQ-6, LOC, Z.A.S, položky pro životní styl a pro měření R/S jsme použili dotazníky PCBS, SIBS a DSES.

Výsledky: Religiozita/spiritualita se prokázala jako specifický, i když slabší prediktor subjektivní kvality života u celého souboru a u některých podsouborů. Nalezli jsme také signifikantní vztahy mezi konstruktem R/S a kognitivní dimenzí osobní pohody (spokojenost se životem) na vyšší hladině obecnosti. Mezi R/S a celkovou osobní pohodou existoval v souboru nelineární vztah. Lidé s nejvyšší a nejnižší mírou R/S měli vyšší subjektivní kvalitu života než lidé s průměrnou, střední mírou R/S. Nalezli jsme vztah mezi subjektivní kvalitou života a smysluplností, smysluplnost byla specifickým prediktorem religiozity v našem souboru. Nalezli jsme signifikantní rozdíly mezi kouřením, pitím alkoholu a BMI u osob s vyšší a nižší R/S.

Závěry: V našem demograficky specifickém souboru jsme našli statisticky významné vztahy mezi religiozitou/spiritualitou a řadou proměnných, např. osobní pohodou, smysluplností a ukazateli životního stylu.



Název příspěvku: **Psychomotorická terapie a tělesné schema.** **Psychomotor Therapy and Physical Self-Concept**

Autor/ři: Běla Hátlová, Tereza Louková, Milena Adámková Ségard, Iva Wedlichová, Martin Dlabal, Hana Kynštová, Kateřina Gilová Fárová

Východiska: Sociologická zjištění upozorňují na vytváření nespokojenosti nabídkou nepřebírného množství podnětů. V důsledku tohoto tlaku není náhodný pokles sebeúcty včetně zhoršenému vztahu k vlastnímu tělu zobrazující se v nárůstu psychosomatických a psychických obtíží jako předchůdce psychických poruch a onemocnění. Sdělení se zabývá vztahem sebeúcty a vnímáním vlastního těla.

Metoda: The Physical Self-Perception Profile (Fox, KR & Corbin, C. B, 1989, Czech standardization Tomešová, 2003), Social physique anxiety scale (SPAS; Hart, Leary, Rejeski, 1989, Czech standardization Harbichová, 2014).

Výsledky: Předpokládali jsme, že vztah k tělesnému Já bude u psychicky nemocných odlišný od běžné populace. Výsledky dotazníků PSPP a SPAS se ve srovnání s kontrolními skupinami lišily více v závislosti na věku probandů, než v závislosti na psychiatrické diagnóze.

Závěry: Sdělení předkládá výsledky předvýzkumu. Vzhledem k nízkému počtu probandů a vysokému rozptylu získaných dat u jednotlivých položek si nedovolujeme další obecněji platné úvahy.

Projekt je podporován podpory grantem, MŠMT ČR, Czech-Norwegian Research Programme (CZ09) 7F14500, 2014-2017.



Název příspěvku: Skupinové terapeutické programy pro sourozence dětí s poruchami autistického spektra

Autor/ři: David Havelka, Anna Záchová

Východiska: Sourozenci dětí s poruchami autistického spektra (PAS) se v porovnání se sourozenci zdravých dětí musí vyrovnávat nejen se specifickými problematickými projevy chování svých bratrů a sester, ale i s celou řadou změn, nároků a stresorů v rodinném systému celkově. (např.: Guzman, 2009; Conway, a další, 2004). Tyto obtíže je mohou činit náchylnějšími k manifestaci celé řady psychických problémů. (Tudor, a další, 2014) V řadě zahraničních zemí jim efektivně pomáhají skupinové terapeuticko-edukační programy, (Hartling, a další, 2010) v českém prostředí však tyto programy téměř neexistují. Cílem studie bylo získat informace o poptávce, postojích, zkušenostech a preferované organizační a obsahové složce programu.

Metoda: Výzkumný vzorek tvořilo 110 rodičů sourozenců dětí s PAS. Ke sběru dat byl vytvořen dotazník zaměřený na výše stanovené cíle.

Výsledky: Více jak 60% dotázaných o podobném typu programu doposud nevědělo, přesto naprostá většina respondentů zaujímá k programu pozitivní postoj a věří, že programy jsou smysluplné a přínosné pro oba sourozence i samotné rodiče. Dvě třetiny dotázaných chce, aby se jejich dítě tohoto programu zúčastnilo. Očekávanými cíli programu byl zisk znalostí o PAS, nácvik zvládacích strategií a komunikace, práce s negativními emocemi, posílení sourozeneckých vztahů, přijetí diagnózy sourozence, sociální opora a sdílení zkušeností, posílení sebevědomí, odpočinek a relaxace.

Závěry: Rodiče dětí s PAS mají o zavedení programů výrazný zájem a věří v jejich účinnost. Společně s informacemi o preferované obsahové a organizační složce programu, mohou výsledky sloužit jako podklad pro praktickou tvorbu programu, posilujícího protektivní faktory zdravých sourozenců a sloužícího k prevenci, ochraně a podpoře jejich psychického zdraví.



Název příspěvku: Zkušenosti českých dětí s konzumací alkoholu v souvislosti s vybranými ukazateli rodiny

Autor/ři: Lenka Hodačová, Eva Čermáková, Michal Kalman

Východiska: Práce monitoruje rizikovou konzumaci alkoholu u reprezentativního souboru českých dětí ve věku 11, 13 a 15 let v souvislosti s vybranými ukazateli rodiny.

Metoda: Data byla získána v rámci mezinárodní studie HBSC (The Health Behaviour in School-Aged Children: A WHO Cross-National Study). Jedná se o rozsáhlé dotazníkové šetření, které v České republice proběhlo v roce 2010 a zúčastnilo se ho 4 425 dětí ze všech krajů ČR. Sledována byla riziková konzumace alkoholu (alespoň jednou týdně) a zkušenost dětí s opilostí v souvislosti s formální strukturou rodiny, množstvím společně tráveného času dětí s rodinou a kvalitou komunikace dětí s rodiči.

Výsledky: Pravidelnou konzumaci alkoholu uvedlo 7 % dětí jedenáctiletých, 19 % dětí třináctiletých a 38 % dětí patnáctiletých; opakovaná opilost byla zaznamenána u 3 % dětí

jedenáctiletých, 15 % dětí třináctiletých a 43 % dětí patnáctiletých. Oba sledované parametry statisticky významně souvisely s věkem a pohlavím dětí ($p < 0.001$). U formální struktury rodiny byla statistická významnost zaznamenána pouze pro opilost. Množství společně tráveného času ani kvalita komunikace dětí s rodiči v jednotlivých typech rodiny s opilostí ani rizikovou konzumací alkoholu statisticky významně nesouvisely.

Závěry: Výsledky ukazují na velkou míru liberalismu české společnosti k alkoholu a skutečnost, že alkohol zůstane u nás závažným problémem i v budoucnosti.

Poděkování: Studie vznikla s podporou programu PRVOUK P37/09 s podporou MŠMT v rámci projektů č. LG 14042 a č. LG 14043.



Název příspěvku: **Vliv tréninku mindfulness (všímavosti) na lidské zdraví**

Autor/ři: **Jaroslav Chýle**

Východiska: Důležitá role psychiky při léčbě nejrozličnějších onemocnění, zejména chronických, je dnes již obecně uznávána. Intervence využívající trénink všímavosti (mindfulness-based interventions) jsou jednou z forem doplňkové léčby v medicíně. Tyto intervence se řadí do oblasti integrativní, participativní či preventivní medicíny.

Metoda: Trénink všímavosti standardně probíhá intenzivní formou ve skupině po dobu několika týdnů, typicky osmi. Po tuto dobu se pacient učí jak formální techniky všímavosti (tj. různé druhy meditace všímavosti) na základě instrukcí lektora, tak cvičení neformální všímavosti v každodenním životě. Setkání probíhají jednou týdně a mezi nimi pacienti každodenně několik desítek minut formálně cvičí a rozvíjejí osvojované techniky a dále praktikují všímavost při běžných činnostech.

Výsledky: Mezi významné účinky tréninku mindfulness na poli duševního zdraví patří pozitivní vliv na psychickou i fyzickou odolnost, imunitu, zvládání stresu, bolesti, emocí a nálad. Zahraniční výzkumy potvrzují účinnost tréninku např. u deprese, úzkosti, agresivity, výkyvů nálad, nespavosti, hypertenze nebo prevence u léčby závislostí.

Závěry: Tento trénink je používán v rozvinutých zemích ve zdravotnictví a lze ho doporučit i pro tuzemskou praxi. Výhodou je jeho účinnost v oblastech, kde konzervativní léčba není příliš úspěšná nebo se u ní objevují vedlejší účinky, tj. např. u chronické bolesti, poruch zažívacího traktu, psychosomatických onemocnění, depresí, závislostí či poruch příjmu potravy, a to především v oblasti prevence a prevence relapsů. Další výhodou je příznivý poměr nákladů na trénink a jeho prokázaných účinků.



Název příspěvku: Vnímaná sebaúčinnosť ako významný prediktor distresu v interkultúrnych súvislostiach

Autor/ři: Jana Jánošová

Východiska: Psychický distress patrí k univerzálnej ľudskej skúsenosti; v jeho príčinách, symptómoch, prediktorech a efektívnych spôsoboch zvládania však boli zistené interindividuálne a interkultúrne rozdiely. Cieľom štúdie bolo objasniť a porovnať vybrané aspekty prežívania distresu u jednotlivcov z USA a z krajín strednej a východnej Európy osobitným dôrazom na význam postojov k neistote a vnímanej sebaúčinnosti, ktorá je chápaná ako činiteľ osobnej kontroly.

Metoda: Výskumný výber tvorí 990 respondentov z USA, Slovenska, Česka a Rumunska, ktorí boli oslovení prostredníctvom internetu. Súčasťou dotazníka boli škály na meranie kultúrnej orientácie, indikátorov distresu a vnímanej sebaúčinnosti.

Výsledky: Vo výskumnom výbere boli naznačené interkultúrne rozdiely v prevalencii emocionálnych a somatických indikátorov distresu. Analýza dát zároveň preukázala, že sebaúčinnosť je významným prediktorom distresu, pričom jej účinok je sčasti moderovaný národnosťami a kultúrnymi premennými.

Záver: Interpretácia zistení, otázky hodnotenia kultúrnej orientácie na individuálnej vs. národnej úrovni, ale aj podnety pre ďalší výskum a možnosti praktického využitia pri plánovaní efektívnych a kultúrne prispôsobených intervencií sú predmetom diskusie.



Název příspěvku: Zpráva o činnosti Sekce psychologie zdraví ČMPS včetně spolupráce s European Health Psychology Society (EHPS)

Autor/ři: Vladimír Kebza

Východiska: V první části sdělení je pozornost zaměřena na práci Sekce, včetně spolupráce s ČMPS, na některé novinky v její činnosti a ve druhé části se zaměřuje sdělení na kontext mezinárodní spolupráce v oblasti psychologie zdraví včetně spolupráce s EHPS.

Metoda: Příspěvek vychází z analýzy činnosti Sekce za uplynulé období a ze zkušeností v oblasti mezinárodní spolupráce včetně účasti na konferencích.

Výsledky: Výsledkem je návrh některých změn v činnosti Sekce a jejích kontaktů se zahraničními institucemi.

Záver: Další rozvoj práce Sekce bude realizován v kontextu spolupráce s mezinárodními institucemi, zvl. pak EHPS a EFPA s důrazem na čtenější zapojení mladých kolegů, studentů a doktorandů.



Název příspěvku: **Syndrom vyhoření: podstata konstruktů a jeho vývoj za uplynulých 40 let**

Autor/ři: **Vladimír Kebza, Iva Šolcová**

Východiska: Fenomén vyhoření prošel za uplynulých 40 let dynamickým a podnětným vývojem. Vyvíjelo se i pojetí jeho obsahu, názvu, i jeho psychologických, sociálních a behaviorálních souvislostí. Sdělení představí hlavní etapy tohoto vývoje.

Metoda: Metodou je kritická analýza domácí i zahraniční odborné literatury, doplněná o výsledky původních empirických studií.

Výsledky: Výsledky představí hlavní vývojové trendy a aktuální pojetí syndromu vyhoření.

Závěry: Přes všechny teoreticko metodologické obtíže se ukazuje, že jde o fenomén alespoň částečně preventabilní a za splnění některých základních podmínek i terapeuticky poměrně efektivně ovlivnitelný.



Název příspěvku: **Vztah sebehodnocení a chování souvisejícího se zdravím**

Autor/ři: **Petr Klimeš**

Východiska: V předvýzkumu k disertační práci vycházím ze své předchozí práce, kde jsem se zabýval stejným tématem. V té jsem uchopil chování související se zdravím komplexněji do podoby životních stylů a také zařadil proměnné chování podporující zdraví, které jsou často v podobných výzkumech opomíjeny. Výsledky ukázaly, že jeden typ životního stylu (osoby s nepravidelným životním stylem) se v míře sebehodnocení lišil od ostatních. V předvýzkumu k disertační práci výzkum vztahu sebehodnocení a chování souvisejícího se zdravím dále rozšiřuji o kontrolu sebehodnocení. Do dotazníku bude zařazeno zjišťování sociální desirability, aby bylo možné korigovat ovlivnitelnost sebeposuzovacích škál sebehodnocení.

Metoda: V předvýzkumu budou použity 2 dotazníky sebehodnocení (Rosenbergova škála sebehodnocení a škála sebepřijetí a kompetence Tafarodiho a Swanna), dotazník chování souvisejícího se zdravím, dotazník sociální desirability (zkrácená Marolowe-Crowne škála) a pro možnou interpretaci výsledků v rámci širší osobnosti dotazník NEO-FFI.

Výsledky: Výsledky předvýzkumu zatím nejsou k dispozici. Nicméně očekávám, že výsledky naznačí, zda existuje rozdíl ve vztahu mezi sebehodnocením a chováním souvisejícím se zdravím u osob s vysokou a nízkou mírou sociální desirability.

Závěry: Pokud by se podařilo potvrdit hypotézu, že sociální desirabilita je významnou intervenující proměnnou ve vztahu mezi sebehodnocením a chováním souvisejícím se zdravím, pomohlo by to osvětlit vztah mezi těmito proměnnými, který se ze zatím provedených výzkumů zdá být dost nejasný.



Název příspěvku: **Zpráva o výsledcích ankety Výboru sekce Psychologie zdraví ČMPS provedené v roce 2014**

Autor/ři: Bohumil Koukola

Východiska: Na jednání výboru sekce PZ dne 17. 5. 2014 ve Vernířovicích, byla mj. diskutována změna místa konání našich pravidelných konferencí i jejich další perspektiva. Hlavním problémem je především špatná dostupnost hromadnou dopravou do Vernířovic. Proto bylo navrženo uspořádat anketu mezi účastníky Vernířovic s žádostí o vyjádření, zda zachovat místo a charakter konference, nebo ji přemístit do jiného dostupného rekreačního střediska, nebo do jiného menšího města, do lázní anebo pořádat další konference PZ v prostorách vybrané univerzity.

Metoda: anonymní anketa s pěti nabízenými alternativami odpovědi byla elektronicky rozeslána 172 účastníkům Vernířovických konferencí PZ, kteří se účastnili některé z konferencí v období 2004 – 2014.

Výsledky: ze 172 emailových adres jich bylo 37 neplatných. 135 anket bylo doručeno. Na anketu odpovědělo 28 respondentů, což odpovídá 20,74% návratnosti.

Závěry: 71,43% respondentů naší ankety si přeje zachovat místo i dosavadní charakter pravidelných konferencí Sekce Psychologie zdraví ČMPS ve Vernířovicích u Šumperka.



Název příspěvku: **Měření tepové frekvence jako indikátoru míry stresu**

Autor: Jarmila Malchárková, Radim Badošek*

Východiska: Tato práce se zabývá vzájemnými souvislostmi mezi tepovou frekvencí, krevním tlakem a stresem u žáků střední školy, kteří konali maturitní zkoušku. Samotné měření bylo prováděno pomocí digitálního tonometru. K porovnání subjektivní míry stresu bylo využito vyplněných dotazníků a výsledných známek. Mým cílem bylo zjistit, jakým způsobem, a v jaké návaznosti se tepová frekvence sníží nebo zvýší společně s krevním tlakem při stresové situaci.

Metoda: Empirická část byla založena na měření tepové frekvence a krevního tlaku u studentů maturitního ročníku na střední škole před, po a 15 minut po ústním zkoušení u jednotlivých předmětů. Součástí měření bylo vyplnění dotazníku PFSS, neboli dotazníku psychických a fyzických stresových symptomů, který byl zaměřen na kognitivní, motorickou a vegetativní oblast.

Výsledky: Výsledky potvrdily, že při zvýšení krevního tlaku se zvýšila hodnota tepové frekvence, z čehož vyplývá, že tyto konstanty jsou na sebe vázané. Hypotézy, které měly potvrdit pozitivní korelaci mezi tepovou frekvencí společně s krevním tlakem a výsledky dotazníku, se nepotvrdily. Na závěr se však prokázala hypotéza, která potvrdila statisticky významný rozdíl (nejméně $p = 0,05$) v tepové frekvenci mezi jednotlivými předměty. Na základě daných výsledků jsme zároveň prokázali, že stres má vazbu s výslednou známkou. Pomocí všech použitých metod se stanovené cíle a hypotézy v mé bakalářské práci potvrdily.

Závěry: byl zjištěn statisticky významný rozdíl (nejméně $p = 0,05$) v tepové frekvenci mezi jednotlivými předměty. Na základě daných výsledků jsme zároveň prokázali, že stres má vazbu s výslednou známkou.

*Příspěvek je přihlášen do studentské sekce.



Název příspěvku: **Ohlédnutí za prof. Jaro Křivohlavým a jeho odkazem**

Autor/ři: Jiří Mareš

Východiska: Každý obor má své význačné představitele a je třeba shrnout jejich odborný přínos, zejména v době, když nás nedávno opustili.

Metoda: Referát je postaven na údajích z archivních textových i obrazových materiálů, publikovaných článků i biografického vyprávění.

Výsledky: V první části budou (v chronologickém uspořádání) vyloženy hlavní etapy nesnadných životních osudů J. Křivohlavého. Ve druhé části budou charakterizovány jeho osobnostní zvláštnosti. Třetí část shrne jeho odborné i popularizační práce. Přiblíží hlavní témata, jimž se věnoval, jeho přínos různým psychologickým disciplínám a speciálně pak jeho zásluhy o psychologii zdraví v Československu a později v České republice.

Závěr: V osobě J. Křivohlavého odešel jeden z významných představitelů zakladatelské generace oboru psychologie v Československu a výrazný představitel oboru Psychologie zdraví.



Název příspěvku: **Individualizovaná péče o klienty**

Autor/ři: Jiří Mareš

Východiska: Medicína po staletí soustřeďovala svoji pozornost na nemoci, na jejich etiologii, na předcházení nemocem, na včasnou diagnostiku a léčbu, aby tím pomáhala lidem. Ze zorného pole se vytrácela individualita nemocného člověka a zůstával neosobní pacient s určitou diagnózou. Přístup akcentující zvláštnosti pacientů však postupně získával přívržence a dospěl do fáze, kterou např. Tinettiová a Fried (2004) nazvali „konec éry nemoci“. Myšlenka individualizace poskytované péče je dnes sice široce akceptována, ale chybí propracovaná metodologie toho, jak ji důsledně zavést do každodenní praxe.

Metoda: Studium dostupné zahraniční literatury, analýza a nová syntéza dosavadních poznatků.

Výsledky: Referát vysvětluje samotný pojem „individualizovaná péče o klienta“, jeho genezi a terminologické varianty. Přibližuje vybrané zahraniční teoretické modely. Podává přehled dosavadních kvalitativních a kvantitativních přístupů při zjišťování individualizované péče. Naznačuje obtíže s reálným zaváděním individualizované péče o klienta do zdravotnické praxe a upozorňuje na dosavadní zkušenosti s individualizovanou intervencí.

Podpořeno projektem PRVOUK 37/09.



Název příspěvku: **Morální distres u zdravotnických pracovníků**

Autor/ři: Jiří Mareš

Východiska: Ve zdravotnictví je třeba přihlížet k etické dimenzi rozhodování, jednání či nejednání zdravotníka. Výzkumy posledních let upozorňují na tzv. morální distres zdravotníků. Rozumí se jím nepříjemný, až bolestivý stav psychologické nerovnováhy, který se dostavuje poté, když překážky nedovolí zdravotníkovi, aby dostal morálním povinností vůči pacientům, jejich rodinným příslušníkům a vůči veřejnosti.

Metoda: Analýza dostupné zahraniční přehledové literatury a konkrétních empirických výzkumů na dané téma.

Výsledky: Výzkumy ukazují, že zdravotník obvykle ví, co by bylo správné udělat, ale institucionální překážky, tlak nadřízených či spolupracovníků činí téměř nemožným jednat tímto správným způsobem. Přehledový referát shrne hlavní determinanty morálního distresu zjištěné výzkumem, uvede možné diagnostické postupy a naznačí cesty, jak tomuto specifickému distresu čelit.

Závěry: Téma morálního distresu zdravotnických pracovníků (lékařů, sester, fyzioterapeutů i psychologů) je v zahraničí dobře rozpracováno, zatímco u nás jeho systematické zkoumání zatím neprobíhá. V této oblasti není ani ustálena česká odborná terminologie. Přitom jde o jev, který ohrožuje kvalitu poskytované péče a v řadě případů pacienty i samotné zdravotníky. Podpořeno projektem PRVOUK 37/09.



Název příspěvku: **Neuroticismus u vysokoškoláků**

Autor/ři: Jana Miňhová

Východiska: V příspěvku je na neuroticismus pohlíženo jako na poruchu vyšší nervové činnosti, která se projevuje poruchou adaptace na vnější prostředí a má řadu příznaků duševních a tělesných. Vysokoškolské studium je jeden z možných faktorů vzniku neurotické poruchy u vybraných jedinců.

Metoda: Výzkumné šetření je realizováno prostřednictvím standardizovaných metod: Eysenckův test osobnosti, KSAT - sebehodnotící škála klasického strachu, sociálně situační anxiety a trémy. Dále je podpořeno projektivními technikami: Baltruschův kresebný test, Lüscher color test.

Výsledky: Výsledky jsou zpracovány prostřednictvím statistických metod kvantitativního výzkumu. Výsledky jsou prezentovány pomocí výsečových a sloupcových grafů.

Závěry: Závěry výzkumného šetření jsou srovnávány s obdobnými výzkumy. Součástí závěru je odborná rozprava ke zjištěným výsledkům.



Název příspěvku: Pracovní smysluplnost a spokojenost se zdravím učitelů

Autoři: Karel Paulík, Aneta Bajgarová, Adéla Rašíková, Sandra Ščudlová

Východiska: Příspěvek se zabývá souvislostmi hodnocení smysluplnosti vlastní práce učitelů základní školy s jejich percepcí zátěže a spokojeností se životem a zejména s vlastním zdravím. Smysl práce tvoří u zaměstnané populace důležitou součást smyslu života vůbec. Je založený na hodnocení společenského významu, důležitosti, opodstatněnosti či užitečnosti příslušné profese i jednotlivých pracovních činností a jejich výsledků. Subjektivní pohled na smysluplnost vlastní práce a profese sehrává důležitou úlohu ve spokojenosti s prací i se životem vůbec. Pozornost věnovaná smysluplnosti práce učitelů je vzhledem k jejich postavení v edukačním procesu i ke specifickým nárokům s tím spojeným nepochybně zcela na místě. Spokojenost s prací lze považovat za podstatný subjektivní indikátor pracovní adaptace, která je důležitá pro ochotu plně se v povolání angažovat. Spokojenost s vlastním zdravím může mít na utváření smyslu práce vliv např. díky dojmu, že vysoká subjektivní zátěž učitele má negativní dopad na jeho zdraví.

Metoda: Výzkumu se zúčastnilo 109 učitelů základních škol. Ke zjišťování sledovaných proměnných pracovní smysluplnosti, zátěže a životní spokojenosti jsme použili již osvědčených dotazníkových metod.

Výsledky: Výsledky naznačují, že spokojenost se zdravím učitelů byla v pořadí deseti složek životní spokojenosti na 8. místě. Životní spokojenost významně korelovala se zátěží života vůbec. Korelace mezi spokojeností se zdravím a pracovní smysluplností nebyly statisticky významné.

Závěry: Předpokládané souvislosti spokojenosti se zdravím a pracovní smysluplnosti se v našem výzkumu neprojevíly.

Příspěvek byl podpořen grantem OU č. SGS18/FF/2015



Název příspěvku: Psychická odolnost, chování typu A/B a úroveň syndromu vyhoření

Autor: PhDr. Ivan Pavlas, PhD.

Východiska: Příspěvek se zabývá problematikou stresu, psychické zátěže a následného vzniku a vývoje syndromu vyhoření u příslušníků policejních složek ČR. Termín vyčerpanosti, frustrace vyhaslosti nebo vyhoření je často výsledkem velkého zanícení pro věc, které však konkrétním osobám nepřináší pocit uspokojení a smysluplnosti profese, kterou se snaží vykonávat.

Metoda: Ve výzkumu jsme použili čtyři dotazníkové nestandardní metody, dotazník typu chování A/B, dotazník pozitivivity „Positivity self test“ Fredricksonové, dotazník „Inventář syndromu vyhoření Tošnerových a dotazník MBI (Maslach Burn out Inventory).

Výsledky: Celý výzkumný soubor představuje celkem 193 respondentů a skládá se ze dvou podsouborů. U prvního podsouboru zkoumaných osob (N=90) byla zkoumána hodnota psychické odolnosti jako protektivního faktoru ve vztahu k úrovni syndromu vyhoření. U druhého podsouboru (N=103) zkoumaných osob byl zjišťován model chování typu A jako rizikový faktor, opět ve vztahu k úrovni syndromu vyhoření.

Výsledky: Na základě získaných výzkumných dat byly zjištěny statisticky významné údaje, nejen ve zjištěné úrovni syndromu vyhoření obou podsouborů, ale i podstatná souvislost mezi psychickou odolností a typem chování A/B. Výsledné údaje jsou zpracovány a analyzovány v deskriptivní a vyšší úrovni statistického vyjádření. Základními proměnnými jsou v tomto smyslu pohlaví a délka praxe.

Závěr: Zjištěné hodnoty a závěry z toho plynoucí výrazně naznačují, že úroveň syndromu vyhoření u policejních složek ČR se pohybuje ze značné části na vysokém stupni, oproti očekávání, které se opírá o dosavadní dotazníková šetření. Potvrdila se také významná souvislost mezi protektivními a rizikovými faktory, které se podílejí na úrovni syndromu vyhoření u obou sledovaných podsouborů. Vysoké hodnoty u respondentů mužů byly zjištěny v oblasti depersonalizace a emocionálního vyčerpání, jehož důsledkem je nízké osobní uspokojení z vykonávané práce.



Název příspěvku: Protektivní faktory rizikového chování v adolescenci

Autor/ři: Stanislav Pelcák

Východiska: Sdělení vychází z teoretického konstruktů resilience, blíže se zabývá syndromem rizikového chování v adolescenci s akcentem na moderující roli vybraných osobnostních faktorů.

Metoda: CSOC (Children's Sense of Coherence; Margalit, 1995), CDI (Sebeposuzovací škála depresivity pro děti; Kovacs, Preiss, 1998), dotazník rizikového chování vlastní konstrukce.

Výsledky: Pilotní studie potvrdila moderující vliv osobnosti v etiologii rizikového chování adolescentů. Statisticky signifikantní vztahy mezi sledovanými proměnnými naznačují tyto trendy: 1. psychická odolnost adolescenta vyjádřená silou smyslu pro soudržnost snižuje závažnost projevů SRCH-D, 2. depresivní ladění v adolescenci zvyšuje pravděpodobnost rozvinutí SRCH-D, 3. projevy SRCH-D se nevyskytují izolovaně.

Závěry: Pochopení moderující role osobnosti v etiologii SRCH-D přispívá k nezbytnému posunu v uvažování „od sociální patologie k normalitě“ je důležitý z hlediska snížení stigmatizace dospívajících v důsledku uvedených behaviorálních projevů a také umožňuje přesnější indikaci forem psychosociálních intervencí v kontextu životního příběhu jedince, specifik konkrétního rodinného systému, školních institucí a vrstevnických skupin.



Název příspěvku: **Stres a syndrom vyhoření v lékařských profesích v České republice**

Autor/ři: Radek Ptáček, Jiří Raboch, Vladimír Kebza

Východiska: Lékařské profese jsou vysoce náročné v oblasti profesní přípravy, osobnostních předpokladů i výkonu profese. S tím souvisí a vyšší náchylnost k negativním dopadům pracovního zatížení na zdraví. Popisován je zde vyšší výskyt syndromu vyhoření, ale i jiných duševních/zdravotních obtíží. Jejich výskyt je spojován s vyšší pravděpodobností profesního a osobního selhání.

Metoda: Cílem studie bylo zhodnotit intenzitu depresivních symptomů a symptomů syndromu vyhoření mezi českými lékaři. Pro tento účel jsme využili dotazník vlastní konstrukce a dotazník BDI-II a SMBM. Ve studii byli osloveni všichni lékaři – členové ČLK, kteří měli e-mail (n = 30 000), validních odpovědí odpovědí bylo získáno n = 7 428.

Výsledky: 92 % lékařů uvádí, že je pro ně výkon lékařské profese zdrojem dlouhodobého stresu. Projevy syndromu vyhoření ve zvýšené míře (dle škály SMBM) uvádí 34 % lékařů, z níž lze přibližně u 11 % konstatovat, že projevy jsou závažné. Depresivní projevy lze hodnotit u 16 % lékařů. Přibližně u 11 % lze tyto projevy klasifikovat jako klinicky závažné. Studie identifikovala některé statisticky významné ($p < 0.1$) rizikové faktory pro rozvoj syndromu vyhoření – jde především o: lékař v atestační přípravě, nižší věk/délka praxe, typ zřizovatele město/stát, chirurgický obor. Naopak protektivní statistické významné ($p < 0.1$) faktory jsou: vyšší specializace, soukromá praxe, nechirurgický nebo paraklinický obor.

Závěry: Na základě zjištěných nálezů lze konstatovat, že projevy syndromu vyhoření a depresivity jsou mezi českými lékaři relativně vysoké. To především ve srovnání s jinými profesními skupinami. Z tohoto důvodu je pracovnímu zatížení lékařů věnovat náležitou pozornost.



Název příspěvku: **Životní styl, pracovní stres, deprese a syndrom vyhoření v České republice – předběžné výsledky národní studie**

Autor/ři: Radek Ptáček, Jiří Raboch

Východiska: Duševní onemocnění představují největší zdravotní zátěž současného rozvinutého světa. Pravděpodobnost onemocnění některou z duševních poruch z hlediska celoživotního se blíží 50 %. Z tohoto důvodu je nutné věnovat problematice duševního zdraví a jeho souvislostem maximální možnou pozornost.

Metoda: Výzkum byl realizován ve spolupráci s agenturou Stemmark. Cílovými skupinou byli lidé ve věku 25-65 let, kteří pracují. Ze vzorku byly vyloučeny nepracující osoby. Respondenti byli vybíráni na základě předem daných kvót. Kvótními znaky byly: pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště a region. Celkově bylo dosaženo vzorku n=1027. Projevy deprese a syndromu vyhoření byly hodnoceny standardizovanými dotazníky: 1) BDI-II a 2) SMBM. Životní styl a pracovní stres byly hodnoceny prostřednictvím vlastního dotazníku.

Výsledky: U 20 % respondentů lze hodnotit klinicky významné depresivní symptomy výrazné projevy syndromu vyhoření lze hodnotit přibližně u stejného procenta osob. Depresivní projevy statisticky velmi významně častěji vykazují ženy (21, 65 %) než muži (14, 94 %) ($p < 0.1$). Nejvyšší výskyt depresivních příznaků je u osob mezi 35 – 44 roky a nad 51 let. Protektivním faktorem v rozvoji uvedených projevů je partnerský vztah a spokojenosti v zaměstnání. Životní styl osob s depresivními projevy nebo syndromem vyhoření vykazuje pasivitu a nežádoucí návyky. Osoby s depresivními projevy méně vyhledávají aktivní řešení problémů a statisticky významně více tyto obtíže řeší alkoholem a léky.

Závěry: Zvýšené projevy depresivity a syndromu vyhoření jsme identifikovali u relativně velké části populace, u které jsme též identifikovali pasivní přístup k vlastnímu zdraví a životnímu stylu obecně. Výsledky dávají významný podnět pro tvorbu preventivních programů v oblasti tělesného i duševního zdraví.



Název příspěvku: Health behavior u zdravotníků: výzva pre psychológiu zdravia

Autoři: Dušan Selko, Gabriel Bálint

Východiská: Vysoký výskyt syndrómu vyhoření u zdravotníkov je dôkazom toho, že práca v zdravotníctve je vysoko náročná psychicky i fyzicky. Za ostatné roky sa zlepšila informovanosť o rizikových faktoroch ohrozujúcich zdravie. Pomerne málo sa vykonalo v prospech zlepšenia podmienok najmä u sestier tak, aby mohli aplikovať zásady zdravého životného štýlu v intenciách health behavior v osobnom živote, zároveň v ošetrovateľskom procese a pôsobení na pacientov. Jedným z najzávažnejších rizikových faktorov zhoršujúcich zdravie je fajčenie. Pritom približne 40% sestier fajčí, predpokladáme, že toto zastúpené je približne rovnaké ako v SR tak v ČR. NUSCH, a.s., sa stal koordinujúcim pracoviskom pre Slovensko v medzinárodnom projekte The Eastern Europe Nurses Center of Excellence for Tobacco Control, určeného pre sestry v 5 krajinách bývalej strednej východnej Európy. Cieľom projektu je vzdelávanie sestier v liečbe pacientov závislých na tabaku. Hlavným riešiteľom projektu je University of California, School of Nursing, San Francisco; finančne zabezpečuje projekt farmaceutická firma Bristol-Meyer Squibb.

Metoda: Cieľom je zapojiť do vzdelávania a výcviku v troch moduloch, v každej krajine 150 sestier. V online learning - 100 sestier; in-person workshopy sú pre 20 + 20 sestier v trvaní 8 hodín. Focus group predpokladá účasť 10 sestier, ktoré sú závislé na tabaku t.j. fajčiarky. Účastníci focusovej skupiny budú honorovaní sumou 50US \$ za 90 minútovú účasť na diskusii. Zúčastniť sa tejto skupiny môžu len tzv. klinické sestry, t.j. pracujúce pri lôžku.

Problém: S odstupom 40 dní od uverejnenia informácie o konaní a podania žiadosti o spoluprácu na Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek sa zatiaľ prihlásilo minimum záujemcov, takže sú reálne obavy, že napriek perfektnej príprave a kvalitným materiálom, nebude dostatok frekventantov – sestier potrebných na realizáciu projektu. Pritom na Slovensku je registrovaných vyše 56 500 sestier, predpokladá sa, že vo výkone profesie je ich asi 35-40 tisíc. Napriek finančnému stimulu, sa nám z uvedeného počtu sestier, kde sa predpokladá asi 12000 fajčiarok - zatiaľ podarilo získať pre projekt 3 osoby/slovom tri sestry/. Vznikla paradoxná situácia: napriek vedomosti o škodlivosti fajčenia, sestry nefajčiarky kryjú

sestry fajčiace a kolektívne ignorujú výzvy na účasť na projekte. V motivačných rozhovoroch s vedúcimi pracovníkmi, okrem vyhorenia a nezájmu, vystúpili do popredia závažné problémy týkajúce sa vzťahov medzi zdravotníkmi, najmä lekármi a sestrami.

Záver: Vzhľadom k dlhoročnému záujmu o problematiku odvykania fajčeniu, najmä u pacientov s kardiovaskulárnymi ochoreniami, považujeme predkladaný projekt za veľmi kvalitne metodologicky prepracovaný a pragmaticky orientovaný. Nekoncepčné a necitlivé zásahy do organizácie psychologickéj činnosti majú za následok, že do mnohých aktivít vstupujú často nie dostatočne vzdelaní psychológovia v problematike, alebo dokonca ne psychológovia. Aktuálny neúspech a nezáujem o projekt v zdravotníckych zariadeniach nielen na našom ústave, považujeme za vážnu výzvu pre psychológiu zdravia.



Název príspevku: Stravovací zvyklosti žáků základních a středních škol v Plzni

Autoři príspevku: Michal Svoboda, Aneta Boháčová, Kateřina Kubíková

Východiska: Stěžejním výzkumným cílem dotazníkového šetření bylo zmapovat zdravý životní styl žáků základních a středních škol v Plzni v oblasti stravovacích návyků a pitného režimu. Konkrétní oblasti výzkumného záměru byly: stravovací režim, redukce váhy, způsob stravování, pitný režim-konzumované nápoje, konzumace jednotlivých potravin.

Metody: Za účelem naplnění cílů dotazníkové šetření byly do základního souboru zahrnuty všechny základní školy, střední odborné školy a učiliště a gymnázia se sídlem v městě Plzeň. Cílová populace se omezila na žáky 7. až 9. ročníku základních škol, studenty 2. a 3. ročníku středních odborných škol a učilišť, studenty 6. a 7. ročníku osmiletých gymnázií a 2. a 3. ročníku čtyřletých gymnázií. Výběrový soubor tvořilo celkem 3073 žáků (žáci základních škol: 1350, žáci středních odborných škol: 1252, žáci gymnázií: 471). Výzkum byl proveden prostřednictvím nestandardizovaného dotazníku vlastní konstrukce. Samotný dotazník prošel před realizací výzkumného šetření recenzním řízením. Dotazník byl ověřen v rámci pilotního výzkumu provedeného na jedné z oslovených škol.

Výsledky: Stravovací zvyklosti se v průběhu vzdělání a s rostoucím ročníkem liší, odlišně přistupují k pravidelné konzumaci jídla chlapci i dívky. Z šetření vyplynulo, že s narůstajícím ročníkem se pravidelně konzumace sledovaných typů denních jídel významně snižuje. Ukázalo se, že nejméně kvalitní stravovací režim vykazují zejména žáci středních odborných škol a celkově dívky oproti chlapcům. Rizikové způsoby snižování váhy nebyly v naší studii žáky vykazovány. Nejčastější motivem hubnutí je péče o postavu, kvůli váze a štíhlé postavě cvičí pravidelně v průměru každý druhý žák. Dívky se častěji omezují v jídle oproti chlapcům, avšak netíhnou k jiným výrazným patologickým způsobům redukce váhy, jakými jsou např. záměrné zvracení nebo užívání léků. Školní jídelna je nejčastějším místem stravování školáků. Uvedenou možnost využívají převážně žáci základních škol a gymnázií, žáci středních odborných škol spíše využívají školních bister a fast foodů.

Závěry: Celkově je pitný režim žáků uspokojivý. Žáci středních škol dbají na pitný režim méně, než žáci základních škol. Dívky nevěnují pitnému režimu tolik pozornosti jako chlapci.

Kofeinové a energetické nápoje s obsahem kofeinu používají častěji žáci základních škol oproti žákům středních škol. Výběr potravin v mnohém odpovídá požadavkům a doporučením Světové zdravotnické organizace v oblasti racionální výživy. Velmi pozitivně vnímáme preferenci ovoce a zeleniny, ovšem luštěniny, ryby a nutričně hodnotnější druhy masa se objevují v jídelníčku sporadicky.



Název příspěvku: Sociální síť a zdraví – komunikace, která škodí nebo prospívá? Pohled školního psychologa

Autoři: Lenka Svobodová

Východiska: Sociální síť jsou dnes běžnou součástí života, takže asi nikoho nepřekvapí, že většina dětí má na nějaké z nich svůj profil. Nejsem ani odpůrcem, ani zastáncem sociálních sítí, vnímám je jako doplňkový způsob komunikace. Ale jako psychologce mi některé věci velmi vadí. A zdaleka to není jen o sezení u počítače a trávení mnoha a mnoha hodin na internetu. Znepokojuje mě bezmezná důvěra k sociálním sítím, jejich nekritické používání, nevnímání rizika možného zneužití a v neposlední řadě přenášení většiny komunikace z reality do online prostoru.

Metoda: Úvaha/zamyšlení školní psycholožky a seznámení s výsledky anonymní ankety na téma Facebook, realizované na naší škole (se žáky 5. 9. ročníku).

Výsledky: Nekritický vztah dětí k sociálním sítím má (dle mého názoru) závažné dopady na psychické zdraví. Jako školní psycholožka na základní škole se denně s problematikou sociálních sítí setkávám, o radu mě žádají učitelé i rodiče, se žáky nejvíce řeším problematiku kyberšikany a hlavně jejich následků.

Závěry: Cílem mého příspěvku je zprostředkovat zkušenost z poradenské praxe školní psycholožky, z rozhovorů se žáky, rodiči i pedagogy, ale také z výsledků anonymní ankety na téma Facebook (např. Proč si děti zakládají Facebook, kolik času mu věnují? Znají rizika sociálních sítí, a co všechno o sobě ve virtuálním světě sdělují?).



Název: Duševní a tělesné zdraví u odpouštějících a neodpouštějících osob

Autor/ři: Lenka Tenklová, Alena Slezáčková

Východiska: Studie je zaměřena na téma odpouštění v kontextu duševního a tělesného zdraví. Cílem práce je zmapovat rozdíly v duševním a tělesném zdraví u odpouštějících a neodpouštějících osob. Zaměřujeme se také na rozdíly mezi dvěma typy odpouštění: sobě a druhým, a jejich souvislosti s pozitivním duševním zdravím, kvalitou mezilidských vztahů, rysem depresivity a rysem úzkostnosti.

Metoda: Výzkumný soubor je tvořen 331 respondenty z české populace ve věku od 16 do 69 let. V práci jsme použili tyto výzkumné nástroje: Heartland Forgiveness Scale (Thompson, Snyder, Hoffman, 2005), Mental Health Continuum Scale – Short Form (Keyes, 2002), State

Trait Anxiety Inventory (Spielberger, 1983), State Trait Depression Inventory (Spielberger, 2003), Psychological Well-being Scales – Positive Relations With Others (Ryff, 1989).

Výsledky: Výsledky ukázaly, že rys odpouštění statisticky významně souvisí se všemi zkoumanými proměnnými. Byl prokázán pozitivní středně těsný vztah mezi rysem odpouštění a pozitivním duševním zdravím i kvalitou mezilidských vztahů. Mezi rysem odpouštění a rysem úzkostnosti byl prokázán negativní velmi těsný vztah. Mezi rysem odpouštění a rysem depresivity se prokázal také negativní vztah, ale středně těsný. Výsledky odhalily těsnější vztah mezi rysem odpouštění sobě a zbylými zkoumanými proměnnými než mezi rysem odpouštění druhým a těmito proměnnými. Byly prokázány rozdíly v rámci rysu odpouštění mezi osobami, které hodnotí svůj tělesný stav jako naprosto zdravý a mezi osobami, jež se popsaly jako spíše zdravé, s drobnějšími a vážnějšími zdravotními problémy.

Závěry: Výsledky studie obohacují poznatkovou základnu psychologie zdraví a pozitivní psychologie a nabízejí užitečný přesah do praxe.



Název příspěvku: Komponenty psychickej odolnosti vo vzťahu k emočnej inteligencii u adolescentov

Autor/ři: Eva Vancu, Anna Brnová

Východiska: Príspevok pojednáva o súvislostiach medzi psychickou odolnosťou a emočnou inteligenciou u adolescentov. V teoretickej časti vymedzujeme základné koncepty psychickej odolnosti, modely emočnej inteligencie podľa rozličných autorov.

Metoda: Empirická časť zaznamenáva samotný náš výskum, ktorého cieľom bolo zmapovať vzťahy medzi jednotlivými komponentami psychickej odolnosti, emočnou a sociálnou inteligenciou u adolescentov. Zamerali sme sa aj na identifikáciu rozdielov medzi pohlavím a zistenie najčastejších stratégií zvládania náročných situácií v živote adolescenta. Výskumnú vzorku tvorilo 121 žiakov stredných škôl. Na získanie údajov sme použili dotazník CYRM (Ungar), dotazník TEIQue-skrátená forma a dotazník kognitívno-emocionálnej regulácie.

Výsledky: Ako sme predpokladali na základe teoretických poznatkov i doterajších výskumov, medzi jednotlivými oblasťami psychickej odolnosti a faktormi emočnej inteligencie u našich respondentov sa potvrdil štatisticky významný vzťah, okrem vzťahovej oblasti a sebakontroly, kultúrnej oblasti a sebakontroly i well-beingu.

Závěry: Hoci pojem emočnej inteligencie je v súčasnosti čoraz častejšie skloňovaný v psychologickkej literatúre, ktorá je ľahko dostupná i pre laickú verejnosť, mnohým ľuďom je stále cudzí. Rovnako mnohí ľudia v dnešnej dobe majú ťažkosti zvládať požiadavky okolia, poddávajú sa im, nie sú dostatočne odolní. Preto je dôležité, aby sa psychická odolnosť formovala už od ranného veku, či už rozvojom emočnej inteligencie, ale i ďalšími spôsobmi.



Název příspěvku: Představy dětí o smrti a jejich využití ve výuce

Autor/ři: Iva Žaloudíková

Východiska: Vývoj konceptu smrti, jednotlivé komponenty a faktory, které ovlivňují představy a pochopení dětí fenoménu smrt byly východiskem spolu s již provedenými výzkumy v zahraničí i v ČR.

Metoda: Ke zjištění představ dětí o smrti byl použit polostrukturovaný rozhovor, kresba a pojmová mapa. Šetření probíhalo s dětmi předškolního věku a dětmi primárního stupně základní školy.

Výsledky: Dětské představy dětí jsou ovlivněny úrovní kognitivního vývoje, vlastní zkušeností, sociálním prostředím, ve kterém žijí, komunikací v rodině. Často spojují smrt se stářím. Starší děti si uvědomovaly biologický koncept smrti, skončení funkcí jednotlivých orgánů těla. Chápaly smrt jako nevratnou, nevyhnutelnou.

Závěry: Mladší děti nechápou celý koncept smrti, mohou dosáhnout pochopení některého ze subkomponentů smrti. Skončení funkcí a nevratnost některé děti plně nechápaly. V edukačním procesu je možné využít těchto představ dětí situačně a zde s dětmi o možných otázkách a nejasnostech pohovořit. Je doporučeno nevyhýbat se tématu s obavou, že děti emočně negativně zasáhneme. Naopak, pokud děti projeví zájem otevřeně se k tématu postavit, neboť smrt je součástí života.



Abstrakta posterových prezentací

Název příspěvku: Professional burnout and coping profiles in physiotherapists

Autor/ři: Katarzyna Nowakowska-Domagala 1, Magdalena Wrzesińska1, Karolina Jabłkowska-Górecka 2, Lilianna Kostrzanowska-Jarmakowska 3, Marta Morton 1, Patryk Stecz 1

1 Department of Psychosocial Rehabilitation, Military Medical Faculty, Medical University of Lodz, Hallera Sq. 1, 90-419 Lodz, Poland, katarzyna.nowakowska@umed.lodz.pl, magdalena.wrzesinska@umed.lodz.pl, martamorton27@gmail.com, patryk.stecz@e.umed.lodz.pl 2 Public Health Division, Faculty of Health Sciences, Medical University of Warsaw, Banacha 1A, Bldg. F, 02-097 Warsaw, Poland, k.jablowska@pro.onet.pl 3 Department of Mathematical Analysis and Control Theory, Faculty of Mathematics and Computer Science, University of Lodz, Banacha Street 22, 90-238 Lodz, Poland, lilianna.kostrzanowska@gmail.com

Východiska: Burnout is a pathological syndrome in which emotional exhaustion, depersonalization and reduced sense of personal accomplishment develop in response to prolonged occupational stress. The physiotherapist's profession seems to be at risk of professional burnout considering the specific character of medical professions, involving continuous contact with patients and the associated stress, as well as poor working conditions while the data concerning the scale of professional burnout and its psychosocial correlates are still scarce in the literature. The aim of the presented study was to assess the scale of professional burnout among physiotherapists and to determine the interrelationships between coping styles and burnout symptoms.

Metoda: The sample consisted of 117 professionally active physiotherapists from randomly selected medical institutions of Lodz Region, Poland (90 women and 27 men) aged 21–55 years (mean age 31.88, SD = 9.14, responsiveness rate of 80.6%). The study was conducted by Maslach Burnout Inventory (MBI) and Coping Inventory for Stressful Situations (CISS) by Endler and Parker, we also collected demographic and job-related data.

Výsledky: Task-oriented coping correlated negatively with depersonalization, emotional exhaustion and low estimation of personal achievements, in contrast to emotion-oriented coping style. No correlation of avoidance-oriented coping with burnout symptoms was found. No interactive correlations between coping styles and the particular burnout symptoms were confirmed, either.

Závěry: Coping styles correlate independently with professional burnout, without their mutual correlations. Physiotherapists employing a wider spectrum of task-oriented strategies

are slightly more satisfied with their job. The incidence of burnout syndrome in the analyzed group is similar to that observed in other medical professions and requires taking preventive measures.



Název příspěvku: Students with disabilities: a case of psychosocial support system at the Lodz University of Technology

Autor/ři: Joanna Sztobryn-Giercuskiewicz, Patryk Stecz

Východiska: Disability is the issue of concern in social policy and number of scientific fields and contexts, including medicine, clinical and health psychology or sociology. There is a discrepancy between the EU regulations and the legal position or social situation of people with disabilities in Poland. Positive studies emphasise the role of inclusion, social participation, social skills trainings and counteracting the stereotypes in reintegration and improving quality of life among students with disabilities.

Metoda: We presented the case of Office for Students with Disabilities at the Lodz University of Technology as the example of educational and psychosocial support practices provided to students with special needs.

Výsledky: Disability Office provides multi-approach strategies in order to address specific needs of the students with disabilities: adjustment of educational requirements, short term psychological interventions, social skills trainings, mediation, relaxation trainings, personal assistants, technical aids rental, and elimination of the architectural barriers etc. The authors assume that the long term influence of systemic support should be examined in a longitudinal study in order to draw the conclusions concerning its impact on students' personal accomplishment, well-being and other strengths. statistics showed that students with special needs reported high demand for psychological support and other ways of assistance. Relatively frequent difficulties were: depression, learning difficulties, self-esteem and assertiveness issues, family issues and other such as coping with decreased physical fiction.

Závěry: The Office for Students with Disabilities provides multi-approach strategies in order to address specific needs of the students with disabilities: adjustment of educational requirements, short term psychological interventions, social skills trainings, mediation, relaxation trainings, personal assistants, technical aids rental, and elimination of the architectural barriers etc. The authors assume that the long term influence of systemic support should be examined in a longitudinal study in order to draw the conclusions concerning its impact on students' personal accomplishment, well-being and other strengths.



Abstrakta workshopů

Název workshopu: Inner Portraits (dvouhodinový workshop)

Autor: Mary Anne Paterson, Velká Británie

Východiska: V podstatě stejná jako u všech projektivních technik- podvědomí a zasuté osobní prožitky se projeví např. kresbou lépe a komplexněji než kdyby se sdělovaly verbálně. Navíc tato technika poskytuje i cennou zpětnou vazbu.

Metoda: kresba

Výsledky: autorka působila jako terapeutka v nemocnici, jež byla oficiálně vyhodnocena jako nejlepší v Británii. V současnosti pracuje s traumatizovanými azylanty z válkou postižených zemí těmito a podobnými projektivními metodami.



Název workshopu: Využití psychofyziologických veličin při sledování mentální zátěže

Autor/ři: Pavel Škobrtal, Radim Badošek

Východiska: Workshop je zaměřen na předvedení sledování fyziologických veličin u specifických druhů úkolů. Účastníci si mohou vyzkoušet, jaké jsou jejich typické reakce na mentální zátěž v typech úkolů typu: logický, matematický a verbální. Tato zátěž je dle předpokladů specifická dle dispozic jednotlivce a odkazuje na dřívější pokusy objektivního testování osobnosti.

Metoda: Předveden bude přístroj Procomp Infinity s osmikanálovým vstupem, který umožňuje testovat teplotu periférií, kožní vodivost, dýchání, tep, prokrvení, svalový tonus. Přístroj má nově naprogramován novou experimentální verzi zátěžového testu ve třech typech úkolů pro zjištění míry subjektivního stresu v návaznosti na pedagogickou praxi.

Výsledky: Cílem je poskytnout zájemcům vlastní zážitek a možnost objevit svá slabá místa, na která reagují fyziologickými symptomy. Bude poskytnut prostor pro rozbor naměřených údajů a verifikace ze strany testovaných účastníků, jakožto introspektivního zpracování naměřených dat.

Závěry: Interaktivní předvedení možností zaznamenávání a interpretace dat poskytuje zpětnou vazbu o propojenosti psychické a fyzické stránky s návazností na terapeutickou snahu o změnu prožitku. V závěru workshopu bude uvedeno několik kazuistik z praxe, které by mohly povzbudit zájem o širší využívání přístrojových metod při diagnostice stresu a jeho zvládání.

